

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni rezidualni mehanizam
za krivične sudove

Predmet
br. MICT-16-98-ES
Datum: 13. decembar 2024.
Original: engleski

PREDSJEDNICA MEHANIZMA

Rješava: sudija Graciela Gatti Santana, predsjednica
Sekretar: g. Abubacarr M. Tambaou
Odluka od: 13. decembra 2024.

TUŽILAC

protiv

DRAGOMIRA MILOŠEVIĆA

JAVNA REDIGOVANA VERZIJA

**ODLUKA PO MOLBI ZA PRIJEVREMENO PUŠTANJE NA
SLOBODU
DRAGOMIRA MILOŠEVIĆA**

Zastupnik g. Dragomira Miloševića:

g. Novak Lukić

1. Ja, Graciela Gatti Santana, predsjednica Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (dalje u tekstu: predsjednica, odnosno Mehanizam), rješavam po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu koju je g. Dragomir Milošević dostavio 23. oktobra 2023. (dalje u tekstu: Milošević, odnosno Molba).¹

I. KONTEKST

2. Milošević se 3. decembra 2004. dobrovoljno predao i bio prebačen u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija u Haagu, u Nizozemskoj.² Prilikom prvog stupanja pred Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: MKSJ) 7. decembra 2004., Milošević se izjasnio da nije kriv ni po jednoj tački Optužnice kojom je okrivljen.³

3. Dana 12. decembra 2007., Pretresno vijeće III MKSJ-a (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) proglasilo je Miloševića krivim, na osnovu člana 7(1) Statuta MKSJ-a (dalje u tekstu: Statut MKSJ-a za terorisanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, i ubistvo i nehumana djela kao zločine protiv čovječnosti i osudilo ga na kaznu zatvora u trajanju od 33 godine.⁴

4. Dana 12. novembra 2009., Žalbeno vijeće MKSJ-a (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće) je, između ostalog: (i) poništilo Miloševićeve osuđujuće presude za određene zločine; (ii) zamijenilo osuđujuće presude izrečene za određene zločine po članu 7(1) Statuta MKSJ-a osuđujućim presudama na osnovu člana 7(3) Statuta MKSJ-a; i (iii) skratilo mu kaznu zatvora na 29 godina.⁵

5. Dana 22. marta 2011. Milošević je prebačen u Republiku Estoniju (dalje u tekstu: Estonija) na izdržavanje ostatka kazne.⁶

6. Milošević je prethodno podnio molbu za ublažavanje kazne ili uslovno prijevremeno puštanje na slobodu, nakon što je Estonija dostavila obavještenje u vezi s tim da on na osnovu estonskog zakona ispunjava uslove da mu se razmotri molba za uslovno puštanje na slobodu pod

¹ Druga molba Dragomira Miloševića za prijevremeno puštanje na slobodu, 23. oktobar 2023. (javno s povjerljivim i *ex parte* Dodatkom).

² V. *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Presuda, 12. decembar 2007. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), par. 3, 1009.

³ Prvostepena presuda, par. 3; *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Transkript od 7. decembra 2004., str. 8-11.

⁴ Prvostepena presuda, par. 1006, 1008.

⁵ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-A, Presuda, 12. novembar 2009. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda), str. 144.

⁶ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-ES, Nalog kojim se određuje država u kojoj će Dragomir Milošević izdržavati kaznu, 14. februar 2011., str. 1-2. V. također *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. MICT-16-98-ES, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Dragomira Miloševića, 29. juli 2020. (dalje u tekstu: Odluka od 29. jula 2020.), str. 1.

elektronskim nadzorom.⁷ Moj prethodnik, sudija Carmel Agius, odbio je ovu molbu i obavještenje države 29. jula 2020., s obrazloženjem da Milošević u tom trenutku nije ispunio uslov od izdržane dvije trećine kazne i da ništa u njegovim argumentima ne pokazuje hitne ili vanredne okolnosti koje bi opravdale odobravanje prijevremenog puštanja na slobodu prije nego što izdrži dvije trećine kazne.⁸

II. MOLBA

7. Dana 23. oktobra 2023., Milošević je podnio Molbu, u kojoj navodi da bi, ako bude prijevremeno pušten na slobodu, živio u [REDIGOVANO], u Republici Srbiji (dalje u tekstu: Srbija).⁹

8. Dana 30. oktobra 2023., zatražila sam od sekretara Mehanizma (dalje u tekstu: sekretar), između ostalog, da prikupi, što je prije moguće: (i) informacije nabrojane u paragrafima 9(b), 10(a) do 10(c), i 10(e) relevantnog Uputstva (MICT/3/Rev.3); (ii) informacije o žrtvama zločina za koje je Milošević osuđen i koje su svjedočile u njegovom predmetu; (iii) informacije u vezi s postojanjem relevantnih udruženja žrtava ili drugih grupa koje se odnose na zločine za koje je Milošević osuđen; i (iv) sve medijske izvještaje u vezi s Miloševićem objavljene u regionu bivše Jugoslavije u posljednje dvije godine.¹⁰

9. Dana 29. novembra 2023., sekretar mi je prosljedio memorandum Tužilaštva Mehanizma (dalje u tekstu: Tužilaštvo) od 24. novembra 2023., u kojem je ono dostavilo svoje komentare i informacije u vezi s Molbom.¹¹

⁷ Molba za ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu, 15. avgust 2019. (povjerljivo, s povjerljivim dodacima 1, 2A-2D, 3); Molba za ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu, 15. avgust 2019. (javna redigovana verzija). V. Interni memorandum zamjenika načelnika Sekretarijata predsjedniku, od 30. maja 2019. (povjerljivo), kojim se prosljeđuje Obavještenje, 24. maj 2019. V. također Sekretarov podnesak s Obavještenjem koje je dostavila Republika Estonija, 25. mart 2020. (javno, s javnim redigovanim Dodatkom).

⁸ Odluka od 29. jula 2020., str. 4.

⁹ Molba, par. 24.

¹⁰ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, od 30. oktobra 2023. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum od 30. oktobra 2023.), par. 3-6. Napominjem da je ovo pitanje prvi put pokrenuto dok je na snazi bila prethodna verzija Uputstva u vezi s ovom temom. V. Uputstvo za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam, MICT/3/Rev.3, 15. maj 2020. Ukoliko nije naznačeno drugačije, u ovom tekstu se upućuje na trenutno važeću verziju Uputstva. V. Uputstvo za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam, MICT/3/Rev.4, 1. juli 2024. (dalje u tekstu: Uputstvo).

¹¹ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 29. novembra 2023. (povjerljivo), kojim se prosljeđuje Interni memorandum službenika zaduženog za ogranak Tužilaštva u Haagu upućen službeniku zaduženom za ogranak Sekretarijata u Haagu, od 24. novembra 2023. (povjerljivo redigovano) (dalje u tekstu: Memorandum Tužilaštva). Memorandum Tužilaštva uključuje spisak relevantnih medijskih izvještaja i udruženja žrtava. V. Memorandum Tužilaštva, Dodaci A-B.

10. Dana 30. januara 2024., sekretar mi je dostavio strogo povjerljivi memorandum Službe Mehanizma za podršku i zaštitu svjedoka (dalje u tekstu: WISP), kojim se prosljeđuju informacije u vezi sa svjedocima koji su svjedočili protiv Miloševića ili su svjedočili u njegovom predmetu.¹²
11. Dana 22. februara 2024., sekretar mi je dostavio pregled medijskih izvještaja koji su u vezi s Miloševićem objavljeni u regionu bivše Jugoslavije od oktobra 2021.¹³
12. Dana 15. aprila 2024., sekretar mi je proslijedio *note verbale* Ambasade Estonije u Nizozemskoj od 15. aprila 2024., kojom se dostavlja dopis Zatvorske službe Estonije.¹⁴
13. Dana 25. aprila 2024., pozvala sam vlasti Srbije da, između ostalog, dostave sve stavove koje žele da iznesu u vezi s Molbom, ukažu na to da li su voljne da nadziru poštovanje svih uslova koje bi postavio Mehanizam u slučaju prijevremenog puštanja na slobodu u ovom predmetu i da pruže garancije s tim u vezi.¹⁵
14. Istog dana, zatražila sam od Sekretarijata Mehanizma (dalje u tekstu: Sekretarijat) da uputi poziv relevantnim udruženjima žrtava i drugim grupama koje postoje u vezi sa zločinima za koje je Milošević osuđen da, ako žele, dostave svoje stavove u vezi s Molbom.¹⁶
15. Dana 15. maja 2024., primila sam *note verbale* Ambasade Srbije u Nizozemskoj, od 13. maja 2024., u kojoj se dostavljaju informacije zatražene u pozivu.¹⁷
16. Dana 7. juna 2024., sekretar mi je proslijedio odgovore koje su dostavila četiri udruženja žrtava (dalje u tekstu: Udruženja žrtava).¹⁸

¹² Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 30. januara 2024. (strogo povjerljivo), kojim se prosljeđuje Interni memorandum šefa WISP-a upućen sekretaru, od 30. januara 2024. (strogo povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum WISP-a).

¹³ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 22. februara 2024. (povjerljivo), kojim se prosljeđuje Interni memorandum službenika za odnose s javnošću ogranka u Haagu upućen sekretaru, od 22. februara 2024. (strogo povjerljivo).

¹⁴ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 15. aprila 2024. (povjerljivo), kojim se dostavlja *note verbale* Ambasade Estonije u Nizozemskoj, od 15. aprila 2024., kojim se prosljeđuje dopis Zatvorske službe Estonije, od 5. aprila 2024. (dalje u tekstu: dopis Zatvorske službe Estonije).

¹⁵ Poziv Republici Srbiji u vezi s molbom za prevremeno puštanje na slobodu Dragomira Miloševića, 25. april 2024. (povjerljivo i *ex parte*), str. 2.

¹⁶ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, od 25. aprila 2024. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum od 25. aprila 2024.), par. 2-4.

¹⁷ *Note verbale* Ambasade Srbije upućena Mehanizmu, od 13. maja 2024., kojom se dostavlja dopis Ministarstva pravde Srbije, od 9. maja 2024. (dalje u tekstu: Dopis Ministarstva pravde Srbije od 9. maja 2024.). Dopis Ministarstva pravde Srbije od 9. maja 2024. zaveden je u spis 15. maja 2024. V. *Note verbale* Ambasade Republike Srbije u Kraljevini Holandiji, 15. maj 2024. (povjerljivo i *ex parte*), Dodatak. Napominjem da mi je 11. septembra 2024. dostavljena još jedna *note verbale* Ambasade Srbije u Holandiji, od 4. septembra 2024., kojom se dostavlja sličan dopis. *Note verbale* Ambasade Srbije upućena Mehanizmu, od 4. septembra 2024., kojom se dostavlja dopis Ministarstva pravde Srbije, od 6. avgusta 2024. (dalje u tekstu: Dopis Ministarstva pravde Srbije od 6. avgusta 2024.). Dopis Ministarstva pravde Srbije od 6. avgusta 2024. zaveden je u spis 12. septembra 2024. V. *Note verbale* Ambasade Republike Srbije u Kraljevini Holandiji, 12. septembar 2024. (povjerljivo i *ex parte*), Dodatak.

17. Dana 12. juna 2024., uputila sam Sekretarijat da sve materijale prikupljene u vezi s Molbom, izuzev Dodatka A Memorandumu Tužilaštva i Memoranduma WISP-a, dostavi Miloševiću kako bi on dostavio svoje komentare, u skladu s paragrafom 12 Uputstva (MICT/3/Rev.3).¹⁹

18. Dana 23. avgusta 2024., Sekretarijat mi je proslijedio Miloševićev dopis od 12. avgusta 2024., koji sadrži njegove komentare u vezi s materijalima koji su mu proslijeđeni u vezi s Molbom.²⁰

19. U vezi s Molbom, konsultovala sam se sa sudijom Liuom Daqunom kao sudijom Vijeća koja je izreklo presudu o kazni po žalbi²¹ i, s obzirom na to da nijedan od sudija koje su izrekle kaznu Miloševiću nije sudija Mehanizma, sa sudijom Ivom Nelsonom de Caires Batista Rosom, skladu s pravilom 150 Pravilnika i paragrafom 16 Uputstva.

III. MJERODAVNO PRAVO

20. Prema članu 25(2) Statuta Mehanizma (dalje u tekstu: Statut), Mehanizam je nadležan da nadgleda izvršenje kazni koje je izrekao Međunarodni krivični sud za Ruandu (dalje u tekstu: MKSR), MKSJ, ili Mehanizam, uključujući provođenje sporazuma o izvršenju kazne koji su Ujedinjene nacije sklopile s državama članicama.

21. Na osnovu člana 26 Statuta, pomilovanje ili ublažavanje kazne moguće je samo ako predsjednik tako odluči na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela. Iako član 26 Statuta, kao i odgovarajuće odredbe statuta MKSR-a i MKSJ-a prije njega, ne pominje izričito molbe za prijevremeno puštanje na slobodu osuđenih osoba, Pravilnik odražava predsjednikovo ovlaštenje da se bavi takvim molbama i dugo postojeću praksu MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma s tim u vezi.

¹⁸ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 7. juna 2024. (povjerljivo), par. 2-3, kojim se prosljeđuje Dopis predsjednika Udruženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995., od 29. maja 2024.; Dopis predsjednice Udruženja "Žena – žrtva rata" Sarajevo, od 29. maja 2024.; Dopis predsjednika Udruženja žrtava i svjedoka genocida, od 31. maja 2024.; Dopis predsjednice i generalnog sekretara Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo, od 6. juna 2024. (dalje u tekstu: Dopis Udruženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995., Dopis Udruženja "Žena – žrtva rata" Sarajevo, Dopis Udruženja žrtava i svjedoka genocida, odnosno Dopis Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo). Napominjem da je Dopis Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo dostavljen šest dana po isteku roka od dvije sedmice koji je naveden u Memorandumu od 25. aprila 2024., ali smatram da je primjereno da se ovaj dopis uzme u obzir, naročito s obzirom na činjenicu da to nije uticalo na rok za donošenje odluke po Molbi.

¹⁹ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, od 12. juna 2024. (povjerljivo), par. 2-3.

²⁰ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, od 23. avgusta 2024. (povjerljivo), par. 3, kojim se prosljeđuje Miloševićev dopis, od 12. avgusta 2024. (dalje u tekstu: Komentari).

²¹ V. Drugostepena presuda.

22. Pravilo 150 Pravilnika predviđa da predsjednik, nakon što mu se direktno obrati osuđena osoba, poslije savjetovanja sa sudijama vijeća koje je izreklo kaznu i koje su još uvijek sudije Mehanizma, odlučuje da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili prijevremeno ga pustiti na slobodu. Ako nijedan od sudija koji su izrekli kaznu nije sudija Mehanizma, predsjednik se savjetuje s još najmanje dvoje drugih sudija.

23. Opšti standardi za odobravanje prijevremenog puštanja na slobodu izloženi su u pravilu 151 Pravilnika, koje predviđa da, prilikom utvrđivanja da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili ga prijevremeno pustiti na slobodu, predsjednik, između ostalog, uzima u obzir težinu krivičnog djela ili krivičnih djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, uolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i eventualnu značajnu suradnju zatvorenika s Tužilaštvom.

24. Paragraf 5 Uputstva predviđa da osuđena osoba može predsjedniku direktno uputiti molbu za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu ako smatra da za to ispunjava uslove.

25. U paragrafu 10 Uputstva navodi se da predsjednik može direktno ili posredstvom Sekretarijata da prikupi informacije za koje smatra da bi mogle biti relevantne za utvrđivanje da li je pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu primjereno. Paragraf 12 Uputstva predviđa da će predsjednik, nakon što su zaprimljene sve informacije koje su zatražene, direktno ili posredstvom Sekretarijata, relevantne informacije proslijediti osuđenoj osobi na jeziku koji razumije. U paragrafu 13 Uputstva stoji da osuđena osoba ima na raspolaganju 14 dana da pregleda informacije, nakon čega dotična osoba može dostaviti eventualni pismeni podnesak kao odgovor.

26. U paragrafu 19 Uputstva konkretno stoji da predsjednik utvrđuje, na osnovu interesa pravde i opštih pravnih načela, uzimajući u obzir kriterije predviđene u pravilu 151 Pravilnika, kao i sve druge relevantne informacije i stavove sudija s kojima se savjetovao u skladu s pravilom 150 Pravilnika, da li prijevremeno puštanje na slobodu treba odobriti. U paragrafu 20 Uputstva navodi se da prijevremeno puštanje na slobodu može biti odobreno pod određenim uslovima.

27. Sporazum između Estonije i Ujedinjenih nacija o sprovođenju kazni,²² koji *mutatis mutandis* važi i za Mehanizam,²³ predviđa u članu 3(3) da se uslovi boravka u zatvoru regulišu estonskim zakonima, a podliježu nadzoru Mehanizma. Nadalje, član 8 predviđa, između ostalog, da će

²² Sporazum između Vlade Republike Estonije i Ujedinjenih nacija o sprovođenju kazni Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, 11. februar 2008.

²³ V. Rezolucija Savjeta bezbjednosti br. 1966 (2010.), 22. decembar 2010., par. 4.

predsjednik, ukoliko u skladu s estonskim zakonima osuđeno lice ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, iznijeti svoje stavove o tome da li je prijevremeno puštanje na slobodu primjereno, a Estonija će prije donošenja bilo kakve odluke po ovom pitanju uzeti u obzir ove stavove i uputiti odgovor predsjedniku Suda.

IV. ANALIZA

A. Ispunjenost uslova

28. Prethodnim odlukama utvrđeno je da sve osuđene osobe koje izdržavaju kazne pod nadzorom Mehanizma ispunjavaju uslove za razmatranje njihovog prijevremenog puštanja na slobodu nakon što su izdržale dvije trećine svojih kazni bez obzira na to: (i) da li im je kaznu izrekao MKSR, MKSJ ili Mehanizam; (ii) gdje se izdržava kazna; i (iii) da li je pitanje iznijeto predsjedniku direktnom molbom osuđene osobe ili obavještenjem relevantne države izvršenja kazne.²⁴ Nadalje, izdržavanje dvije trećine kazne opisano je u jurisprudenciji Mehanizma kao “u suštini, kriterij prihvatljivosti”.²⁵

29. Milošević je izdržao dvije trećine kazne u martu 2024.,²⁶ čime je ispunio uslov da se pred Mehanizmom razmotri njegovo prijevremeno puštanje na slobodu.

B. Opšti standardi za odobravanje

30. Na osnovu jurisprudencije Mehanizma, osuđena osoba koja je izdržala dvije trećine kazne samo ispunjava uslove za razmatranje njene molbe za prijevremeno puštanje na slobodu, a ne stiče pravo na takvo puštanje.²⁷ U tom kontekstu, neophodno je da prilikom odlučivanja o tome da li je prijevremeno puštanje na slobodu primjereno analiziram i razmotrim trenutne okolnosti u vezi s osuđenom osobom, uzimajući u obzir spisak nekih, ali ne i svih faktora, naveden u pravilu 151

²⁴ *Tužilac protiv Sredoja Lukića*, predmet br. MICT-13-52-ES.2, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Sredoja Lukića, 17. oktobar 2024. (javno redigovano) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić*), par. 31; *Tužilac protiv Matthieua Ngirumpatsea*, predmet br. MICT-14-73-ES.2, Odluka po molbi za ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu Matthieua Ngirumpatsea, 9. oktobar 2024. (javno redigovano), par. 22; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. MICT-13-46-ES.1, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Radislava Krstića, 10. septembar 2019. (javno redigovano), par. 16, 18.

²⁵ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 31; *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca*, predmet br. MICT-15-88-ES.1, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Dragoljuba Kunarca, 22. juli 2024. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kunarcac*), par. 26; *Tužilac protiv Paula Bisengimane*, predmet br. MICT-12-07, Odluka predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Paula Bisengimane i po Zahtjevu za podnošenje javne redigovane Molbe, 11. decembar 2012. (javno redigovano) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bisengimana*), par. 19.

²⁶ Odluka od 29. jula 2020., str. 4.

²⁷ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 33; Odluka u predmetu *Kunarcac*, par. 30; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. MICT-14-83-ES, Odluka o prijevremenom puštanju na slobodu Stanislava Galića, 26. juni 2019. (javno redigovano), par. 24.

Pravilnika.²⁸ S tim u vezi, vrijeme koje je proteklo ne može samo po sebi predstavljati dovoljan razlog za prijevremeno puštanje na slobodu.²⁹

1. Težina krivičnih djela

31. Po mom mišljenju, prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su MKSR, MKSJ ili Mehanizam osudili za genocid, zločine protiv čovječnosti ili ratne zločine trebalo bi odobravati samo izuzetno.³⁰

32. U vezi s težinom krivičnih djela, prethodnim odlukama utvrđeno je: (i) da bi, kao opšte pravilo, kaznu trebalo izdržati u cjelini s obzirom na težinu krivičnih djela u nadležnosti MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma, osim ukoliko se može pokazati da bi osuđenoj osobi trebalo odobriti prijevremeno puštanje na slobodu; (ii) mada težina krivičnih djela nije jedini faktor prilikom ocjenjivanja molbe za prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu pravila 151 Pravilnika, ona je ipak faktor od suštinske važnosti; (iii) što je kažnjivo ponašanje o kojem je riječ bilo teže, to je više potrebno da pokazivanje rehabilitacije bude što uvjerljivije; i (iv) iako se težina zločina sama za sebe ne može smatrati faktorom koji osuđenu osobu lišava mogućnosti da iznese svoju argumentaciju u prilog prijevremenom puštanju na slobodu, može se reći da ona određuje prag koji argumenti u prilog prijevremenom puštanju na slobodu moraju da dosegnu.³¹

33. Kao što je navedeno gore u tekstu, Milošević je proglašen krivim, na osnovu članova 7(1) i 7(3) Statuta MKSJ-a, za terorisanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, i ubistvo i nehumana djela kao zločine protiv čovječnosti.³²

34. Kako su konstatovali Pretresno vijeće i Žalbeno vijeće, Milošević je bio *de jure* i *de facto* komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa (dalje u tekstu: SRK) u periodu od avgusta 1994. do novembra 1995. i nad njim je imao efektivnu kontrolu.³³ Pretresno vijeće je napomenulo da “postoji obilje dokaza o kampanji snajperskog djelovanja i granatiranja koju su konzistentno tokom perioda na koji se odnosi Optužnica vodile snage SRK-a, čiji je komandant bio optuženi”.³⁴ Žalbeno vijeće

²⁸ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 33; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 30; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. MICT-13-46-ES.1, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Radislava Krstića, 15. novembar 2022. (javno redigovano) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 32.

²⁹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 33; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 30; *Tužilac protiv Brune Stojića*, predmet br. MICT-17-112-ES.3, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Brune Stojića, 17. januar 2024. (javno redigovano), par. 100.

³⁰ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 34; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 31; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 33.

³¹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 35; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 32; *Tužilac protiv Radivoja Miletića*, predmet br. MICT-15-85-ES.5, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Radivoja Miletića, 5. maj 2021. (javno redigovano), par. 39.

³² V. gore par. 3-4.

³³ Drugostepena presuda, par. 281. V. također Prvostepena presuda, par. 959, 962-964, 966.

³⁴ Prvostepena presuda, par. 965.

je potvrdilo zaključke Pretresnog vijeća da su “granatiranja u Sarajevu u kojima je SRK upotrijebio modifikovane avionske bombe i minobacače u periodu na koji se odnosi Optužnica bila moguća samo po Miloševićevom naređenju”, i da je, uzimajući u obzir da su “modifikovane avionske bombe bile vrlo neprecizno oružje, za koje su neki čak upotrijebili izraz "nekontrolirane", ali oružje izuzetno velike razorne moći”, Milošević imao *mens rea* koja se zahtijeva za naređivanje krivičnih djela terorisanja kao kršenje zakona i običaja ratovanja i zločina protiv čovječnosti, bilo hotimičnim gađanjem civila ili neselektivnim napadima na njih.³⁵

35. Prilikom odmjeravanja kazne, Pretresno vijeće je primijetilo da su sva krivična djela za koje je Milošević proglašen krivim “vrlo teška” i da su počinjena “za vrijeme kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja tokom perioda od 14 mjeseci”, uslijed čega je civilno stanovništvo Sarajeva imalo samo ograničene mogućnosti da se izbavi iz “opasnog i prijetećeg okruženja”.³⁶ Vijeće je također uzelo u obzir da je ponašanje vojnika SRK-a karakterisalo neselektivno snajpersko djelovanje i granatiranje, koje je izazvalo smrt ili teško ranjavanje velikog broja civila.³⁷ Nadalje, ono je navelo da krivično djelo terorisanja sadrži element namjere koja “posebno jasno ukazuje na nemar za ljudski život i ljudski integritet” i da su vojnici SRK-a bili usmjereni ka pogađanju ljudi u samu srž njihovog bića, i to putem usađivanja osjećaja nesigurnosti i straha koji je pogađao svaki aspekt života civila u Sarajevu, koji su uslijed toga trpjeli ogromne patnje.³⁸ Pretresno vijeće i Žalbeno vijeće su prihvatili da je Milošević cjelokupno stanovništvo Sarajeva učinio direktnim objektom bezbrojnih djela nasilja i tim postupkom je neposredno prekršio temeljna načela međunarodnog humanitarnog prava.³⁹

36. Kao otežavajuće okolnosti, Pretresno vijeće je uzelo u obzir, između ostalog, sljedeće: (i) Milošević je bio komandant SRK-a, korpusa koji je vodio dugotrajnu kampanju snajperskog djelovanja i granatiranja civila, civilnih područja i civilnog stanovništva Sarajeva; (ii) kao komandant korpusa, Milošević se nalazio na jednom od najviših položaja u Vojsci Republike Srpske i u tom svojstvu je bio posebno odgovoran za to da se poštuju norme međunarodnog humanitarnog prava; (iii) starješine i vojnici SRK-a visoko su cijenili Miloševića; (iv) Milošević je hotimično nastavio pomenutu kampanju više od godinu dana, igrajući “vrlo aktivnu ulogu u činjenju krivičnih djela”; i (v) na sarajevskom ratištu je uveo i redovno koristio modifikovane avionske bombe, za čiji neselektivni karakter se znalo unutar SRK-a, i na taj način se Milošević

³⁵ Drugostepena presuda, par. 273. V. također Prvostepena presuda, par. 97-100, 822, 905, 907, 962-964, 970-971, 978.

³⁶ Prvostepena presuda, par. 991. V. također Drugostepena presuda, par. 323; Prvostepena presuda, par. 967.

³⁷ Prvostepena presuda, par. 991. V. također Drugostepena presuda, par. 323.

³⁸ Prvostepena presuda, par. 992-993. V. također Drugostepena presuda, par. 323; Prvostepena presuda, par. 968-969.

³⁹ Prvostepena presuda, par. 994. V. također Drugostepena presuda, par. 323-324.

“igrao životima civila u Sarajevu”.⁴⁰ Pretresno vijeće je kao olakšavajuću okolnost uzelo u obzir činjenicu da je, u nekim situacijama, Milošević naređivao vojnicima da poštuju Ženevske konvencije i da ne otvaraju vatru na civile.⁴¹

37. Milošević prihvata da je osuđen za “izuzetno teške zločine” počinjene tokom dužeg perioda, s “ogromnim brojem žrtava”, i navodi da mu je zbog težine njegovih zločina, njegovog visokog položaja i njegove uloge u zločinima izrečena veoma ozbiljna kazna.⁴² On, međutim, iznosi argument da ovaj kriterij ne može da isključi mogućnost da ostali relevantni kriteriji opravdaju odobrenje ove Molbe.⁴³

38. S obzirom na gore navedeno, nema sumnje da su Miloševićevi zločini veoma teški. U skladu s tim, mišljenja sam da ovaj faktor veoma čvrsto preteže protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu.

2. Postupanje sa zatvorenicima u sličnoj situaciji

39. Prilikom razmatranja postupanja sa zatvorenicama u sličnoj situaciji, u odlukama u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu naglašava se da su osobe koje je osudio MKSJ, poput Miloševića, “u sličnoj situaciji” kao i svi drugi zatvorenici pod nadzorom Mehanizma.⁴⁴ Kako se napominje gore u tekstu, sve osuđene osobe koje izdržavaju kazne pod nadzorom Mehanizma ispunjavaju uslove za razmatranje prijevremenog puštanja na slobodu nakon što izdrže dvije trećine svojih kazni.⁴⁵

40. Milošević prihvata da je u jurisprudenciji MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma pojašnjeno značenje kriterija u vezi s postupanjem prema zatvorenicima u sličnoj situaciji u kontekstu prijevremenog puštanja na slobodu, pri čemu se on tumači tako da to što su izdržane dvije trećine kazne predstavlja prag prihvatljivosti.⁴⁶ On navodi da je u međuvremenu ispunio ovaj kriterij.⁴⁷

⁴⁰ Prvostepena presuda, par. 999-1001. V. također Drugostepena presuda, par. 301-310.

⁴¹ Prvostepena presuda, par. 1003. V. također Drugostepena presuda, par. 965-966; Prvostepena presuda, par. 970-971.

⁴² Molba, par. 7.

⁴³ Molba, par. 8.

⁴⁴ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 44; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 41; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 16-17.

⁴⁵ V. gore par. 28.

⁴⁶ Molba, par. 9.

⁴⁷ Molba, par. 10.

41. Kao što je već ranije navedeno, kako je kriterij od dvije trećine izdržane kazne ispunio u martu 2024.,⁴⁸ Milošević zaista ispunjava uslov da se razmotri njegova molba za prijevremeno puštanje na slobodu.

3. U kojoj mjeri je pokazana rehabilitacija

42. Odluku o tome da li treba odobriti molbu za prijevremeno puštanje na slobodu predsjednik donosi na osnovu interesa pravde i opštih pravnih načela, imajući u vidu, između ostalog, kriterije konkretno navedene u pravilu 151 Pravilnika.⁴⁹ Mjera u kojoj je zatvorenik pokazao rehabilitaciju samo je jedan od faktora koji treba razmotriti prilikom odlučivanja po takvoj molbi.⁵⁰

43. Prije nego što pređem na individualizovanu ocjenu o tome u kojoj mjeri je Milošević pokazao da se rehabilitovao, napominjem da se u jurisprudenciji Mehanizma detaljno opisuju određeni elementi relevantni za to da li je osuđena osoba pokazala da se rehabilitovala u smislu pravila 151 Pravilnika, te konstatujem da je primjereno da to ovdje izložim.⁵¹

44. Postoji više pozitivnih pokazatelja rehabilitacije lica koja su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam koji su priznavani kao takvi u prošlosti ili mogu biti od uvjerljive relevantnosti.⁵² Ti pokazatelji uključuju: (i) prihvatanje odgovornosti za zločine za koje je neka osoba osuđena ili za radnje kojima je omogućeno počinjenje zločina; (ii) znakove kritičkog razmišljanja osuđene osobe o svojim zločinima; (iii) javno ili privatno izražavanje istinskog kajanja ili žaljenja; (iv) radnje preduzete u cilju jačanja pomirenja ili traženja oprost; (v) dokaze o tome da osuđena osoba ima pozitivan stav prema osobama drugog porijekla, imajući u vidu diskriminatorni motiv nekih od zločina; (vi) učešće u programima rehabilitacije u zatvoru; (vii) duševno zdravlje osuđene osobe; te (viii) pozitivnu ocjenu izgleda osuđene osobe za uspješnu resocijalizaciju.⁵³ Ovo je lista nekih, ali ne i svih faktora i od osuđenih osoba se ne očekuje da zadovolje sve ove pokazatelje kako bi pokazale rehabilitaciju.⁵⁴

45. Na osuđenim osobama je da pokažu da je ostvaren dovoljan napredak u svojoj rehabilitaciji i da bi odobravanje puštanja na slobodu prije nego što je kazna izdržana u cijelosti predstavljalo

⁴⁸ V. gore par. 29.

⁴⁹ V. gore par. 21, 26.

⁵⁰ V. gore par. 23.

⁵¹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 46; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 44-48; *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. MICT-14-78-ES, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem Miroslava Brale na slobodu, 31. decembar 2019. (javno redigovano) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bralo*), par. 37-41.

⁵² Odluka u predmetu *Lukić*, par. 47; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 45; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

⁵³ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 47; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 45; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39 i tamo navedene reference.

⁵⁴ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 47; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 45; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

razumno vršenje predsjednikovog ovlaštenja.⁵⁵ S obzirom na to da genocid, zločini protiv čovječnosti i ratni zločini spadaju u najteže zločine poznate ljudskom rodu, nije primjereno gledati na rehabilitaciju izvršilaca tih zločina kroz istu prizmu kao na rehabilitaciju izvršilaca takozvanih običnih domaćih krivičnih djela.⁵⁶

46. Dobro vladanje u zatvoru je apsolutni minimum koji se očekuje od osuđene osobe za vrijeme izdržavanja kazne.⁵⁷ Po mom mišljenju, takvo dobro vladanje ne može samo po sebi pokazati rehabilitaciju osobe osuđene za neke od najgnusnijih međunarodnih zločina.⁵⁸

47. Nadalje, ako osuđena osoba namjerava da se vrati u region u kojem su počinjeni zločini za koje je osuđena prije nego što izdrži svoju punu kaznu, ta osoba će morati generalno da pokaže veći stepen rehabilitacije.⁵⁹

48. Što se tiče mjere u kojoj je Milošević pokazao rehabilitaciju, napominjem da najvažniji dokazni materijal koji mi je predložen predstavljaju Miloševićevi argumenti navedeni u Molbi i Komentarima, kao i dopis Zatvorske službe Estonije.

(a) Vladanje u zatvoru

49. Zatvorska služba Estonije potvrđuje da je ponašanje g. Miloševića za vrijeme boravka u zatvoru u Estoniji miroljubivo i bez problema.⁶⁰ Ona ukazuje na to da Miloševiću nisu izricane disciplinske mjere, te da on nema problema u ophođenju s drugim zatvorenicima.⁶¹ Iako je Milošević izrazio nezadovoljstvo nekim aspektima zatvorskog režima, on izvršava naređenja i postupa u skladu s naređenjima koja mu se izdaju.⁶² Pored toga, prema informacijama koje je dostavila Zatvorska služba Estonije, Milošević koristi priliku da individualno razgovara sa sveštenim licem i s vremena na vrijeme odlazi u kapelu da se pomoli, ali ne želi da uči estonski jezik zbog svoje uznapredovale dobi i ne učestvuje ni u jednoj od grupa za hobije, a ni u drugim aktivnostima koje zatvor nudi.⁶³

⁵⁵ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 48; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 46; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

⁵⁶ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 48; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 46; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 38.

⁵⁷ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 49; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 47; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 49.

⁵⁸ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 49; *Tužilac protiv Stojana Župljanina*, predmet br. MICT-13-53-ES.1, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Stojana Župljanina, 18. januar 2024. (javno redigovano) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Župljanin*), par. 46; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 38.

⁵⁹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 50; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 48; *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca*, predmet br. MICT-15-88-ES.1, Odluka po zahtjevu Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu, 31. decembar 2020. (javno redigovano), par. 44.

⁶⁰ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 1.

⁶¹ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 1.

⁶² Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 1.

⁶³ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 1-2.

50. Miloševićev stav o svom ponašanju u zatvoru je da se on pozitivno odnosi prema zatvorskom sistemu, koji je od njega dobio “visoku ocenu”.⁶⁴ On primjećuje da zatvor nudi mnoge aktivnosti, kao što su obrazovni kursevi, programi odvikavanja, učenje jezika i sportska takmičenja.⁶⁵ On ukazuje na to da je dio toga i koristio, i pohvaljuje visoku profesionalnost zatvorskog osoblja.⁶⁶ Nadalje, Milošević smatra da ono u njemu ne vidi zatvorenika koji pravi probleme, već se prema njemu ponaša s poštovanjem i korektno.⁶⁷

51. Na osnovu dostupnih informacija, Miloševićovo vladanje u zatvoru je dobro i, kao takvo, zaslužuje određenu pozitivnu težinu u mom razmatranju njegove rehabilitacije. Međutim, kao što je navedeno gore u tekstu, dobro vladanje u zatvoru ne može samo po sebi pokazati rehabilitaciju osobe osuđene za neke od najgнусnijih međunarodnih zločina.⁶⁸ Stoga je potrebno razmotriti druge elemente, koje ću sada obraditi redom.

(b) Prihvatanje odgovornosti, znakovi kritičkog razmišljanja i izražavanje iskrenog kajanja i žaljenja

52. U jurisprudenciji Mehanizma utvrđeno je sljedeće: (i) prihvatanje odgovornosti za počinjene zločine je važan faktor u ocjeni rehabilitacije osuđenog lica, iako ne predstavlja pravni uslov za pokazivanje rehabilitacije niti je preduslov za prijevremeno puštanje na slobodu; i (ii) djelimično prihvatanje odgovornosti za zločine od strane osuđene osobe zaslužuje da mu se prida pozitivna težina, ali svaki stepen primjetne razlike između uloge koju osuđeno lice pripisuje samo sebi i uloge koju je zapravo imalo može ukazivati da nije dovoljno kritički razmišljalo o svojim zločinima.⁶⁹

53. Po mom mišljenju, izjavu koja je data ili na koju se upućuje kako bi potkrijepila molbu za prijevremeno puštanje na slobodu ne treba razmatrati izolovano od njenog šireg konteksta.⁷⁰ Sadržaj svake takve izjave treba da bude potkrijepljen pozitivnim postupcima osuđene osobe koji pokazuju da je ta osoba kritički razmislila o svojim zločinima i da se iskreno kaje.⁷¹ Pružanje

⁶⁴ Komentari, str. 2.

⁶⁵ Komentari, str. 2.

⁶⁶ Komentari, str. 2-3.

⁶⁷ Komentari, str. 3.

⁶⁸ V. gore par. 46.

⁶⁹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 56; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 53; *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. MICT-14-76-ES, Odluka po molbama za prevremeno puštanje na slobodu Vlastimira Đorđevića, 30. novembar 2021. (javno redigovano), par. 70.

⁷⁰ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 57; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 53; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 61.

⁷¹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 57; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 53; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 61.

dokaza za proces rehabilitacije svakako je suštinski aspekt koji pomaže da se iskreni izrazi kajanja ili žaljenja razlikuju od onih koji su više oportunistički.⁷²

54. Milošević tvrdi da je, iako je u sudskoj praksi MKSJ-a rehabilitacija bila samo jedan od kriterija kojem nije pridavana specijalna težina, u skorije vrijeme utvrđen niz uslova koji su od značaja za utvrđivanje da li je ispunjen ovaj kriterij.⁷³ Milošević smatra da stepen njegove rehabilitacije treba da ocijeni zatvorska ustanova u državi izvršenja kazne, s obzirom na to da je u mogućnosti da ga konstantno posmatra.⁷⁴ Nadalje, on ukazuje na to da je spreman da potvrdi da je u potpunosti svjestan prirode zločina za koje je osuđen i da priznaje zločine i svoju odgovornost kako ih je utvrdio MKSJ, “bez ikakve rezerve”.⁷⁵ On također izražava “lično kajanje i najdublje saosjećanje” sa svim žrtvama koje su ubijene ili su patile zbog njegovih postupaka.⁷⁶

55. Zatvorska služba Estonije navodi da Milošević ne osporava zaključke MKSJ-a u vezi s njegovim zločinima i odgovornošću, ali da za ono što se dogodilo kaže da je bio “okrutan i težak sukob” i da je njegova “greška u tome što je propustio da spreči radnje svojih podređenih”, te da žali što “uglavnom nije znao” za njihova djela.⁷⁷ Kako smatra Zatvorska služba Estonije, iako Milošević ne želi da razgovara o svojim zločinima, on shvata njihovu težinu.⁷⁸

56. U odgovoru, Milošević tvrdi da je potpuno svjestan prirode zločina za koje je osuđen i prihvata da su se zločini počinjeni protiv civilnog stanovništva Sarajeva dogodili onako kako je utvrdio MKSJ, te prihvata svoju odgovornost za te zločine.⁷⁹ On tvrdi da poštuje žrtve svojih zločina i izražava žaljenje zbog nevinih žrtava u Sarajevu.⁸⁰ On prihvata mogućnost da njegovo kajanje neće umanjiti bol koji su izazvali njegovi postupci i da riječi same po sebi možda nisu dovoljne.⁸¹ Milošević želi da ne doprinosi pojačanju patnji žrtava i nada se da će njegovo iskreno žaljenje da doprinese boljoj budućnosti.⁸² Iako nije stupio u neposredan kontakt sa žrtvama i njihovim porodicama, jer je zabrinut kakve bi bile njihove reakcije, on je stupio u kontakt s njihovim “komandantima”, s obzirom na to da nije bilo jasnih uputstava kako treba postupati.⁸³

⁷² Odluka u predmetu *Lukić*, par. 57; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 53; *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. MICT-14-78-ES, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Miroslava Brale, 28. decembar 2023. (javno redigovano), par. 62.

⁷³ Molba, par. 11.

⁷⁴ Molba, par. 12.

⁷⁵ Molba, par. 13.

⁷⁶ Molba, par. 14.

⁷⁷ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

⁷⁸ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

⁷⁹ Komentari, str. 1, 3.

⁸⁰ Komentari, str. 1, 3-5.

⁸¹ Komentari, str. 4.

⁸² Komentari, str. 5.

⁸³ Komentari, str. 5.

57. Po mom mišljenju, Miloševićeve izjave o njegovoj rehabilitaciji odražavaju značajne nedostatke u vezi s iskrenim prihvatanjem odgovornosti, ličnim uvidom i kajanjem.

58. Prvo, Milošević tvrdi da prihvata odgovornost za svoje zločine, ali opis njegove uloge daje razlog za zabrinutost. Konkretno, Zatvorska služba Estonije navodi da on prihvata da je propustio da spriječi radnje svojih potčinjenih i da tvrdi da uglavnom nije znao za njihova djela. Ovo tumačenje zanemaruje osuđujuće presude na suđenju – potvrđene u žalbenom postupku – koje su mu izrečene za naređivanje granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva i učešće u kampanji terorisanja koja je trajala 14 mjeseci.⁸⁴ Takvo ograničeno shvatanje odgovornosti ne odražava težinu zločina i dovodi u sumnju iskrenost njegovog prihvatanja odgovornosti.

59. Drugo, Miloševićevim izjavama nedostaje dubina, jer one nude nejasne izraze žaljenja a da se u njima pri tom ne navodi konkretna patnja koja je nanijeta žrtvama. To što nije voljan da razgovara o svojim zločinima, kako navodi Zatvorska služba Estonije, navodi na pomisao da nije voljan da se u punoj mjeri suoči sa svojim postupcima. Pored toga, čini se da je njegovo izražavanje kajanja uopšteno, čime se pojačava utisak da njegovo žaljenje nije iskreno. Ova distanciranost od posljedica njegovih postupaka pokazuje da on nije smisleno razmislio o uticaju svojih zločina i da nije u potpunosti preuzeo odgovornost za njih.

60. Miloševićevo selektivno tumačenje njegove uloge, površna razmišljanja i distancirano izražavanje kajanja slabe njegov kredibilitet u procesu rehabilitacije. Ovi faktori dovode u pitanje njegovu iskrenost i navode na pomisao da bi njegove izjave mogle biti neiskrene ili nepotpune. Nadalje, njegova tvrdnja da stepen njegove rehabilitacije treba da ocijene prije svega zatvorske vlasti u državi izvršenja kazne zanemaruje činjenicu da o tim pitanjima rješava predsjednica, u skladu sa zakonskim okvirom Mehanizma, koji uzima u obzir jedinstveni karakter međunarodnih zločina.

61. S obzirom na gore navedeno, nisam uvjerena da Milošević iskreno prihvata odgovornost za svoje zločine, niti da pokazuje dovoljne znakove kritičkog razmišljanja, iskrenog žaljenja i saosjećanja sa žrtvama.

⁸⁴ Drugostepena presuda, par. 273, 282, 294, str. 144; Prvostepena presuda, par. 910, 912-913, 967, 978-979, 991, 1006.

(c) Duševno stanje i izgledi za uspješnu resocijalizaciju

62. Milošević tvrdi da bi, ukoliko bude prijevremeno pušten na slobodu, živio u [REDIGOVANO], u Srbiji.⁸⁵ Imam u vidu činjenicu da je Milošević tokom izdržavanja kazne zatvora redovno u kontaktu sa svojom porodicom, telefonski ili putem pisama, te da ga je više puta posjetila supruga, a nekoliko puta sestra i djeca.⁸⁶ Iako nije dostavio nikakve informacije o tome kako planira da se izdržava u [REDIGOVANO], smatram da bi porodica podržala njegove napore da se resocijalizuje, ukoliko bude prijevremeno pušten na slobodu. Nadalje, Milošević tvrdi da je spreman da poštuje sve eventualne uslove za njegovo prijevremeno puštanje na slobodu.⁸⁷

63. U vezi s Miloševićevim duševnim stanjem, napominjem da me je Odjeljenje za izvršenje kazni Uprave za zatvore u Ministarstvu pravde Estonije obavijestilo o [REDIGOVANO].⁸⁸

64. Stoga, iako Miloševićevi bliski odnosi s porodicom i spremnost da poštuje sve uslove koji bi eventualno bili određeni za njegovo prijevremeno puštanje na slobodu sami po sebi ne pokazuju njegovu rehabilitaciju, smatram da zaslužuju da im pridam pozitivnu težinu prilikom razmatranja njegovih izgleda za uspješnu resocijalizaciju i, generalno, njegove rehabilitacije.

(d) Ukupna ocjena

65. Milošević se dobro vlada u zatvoru i njegovi eventualni pokušaji da se resocijalizuje imali bi podršku u bliskim odnosima koje održava sa svojom porodicom. Podsjećam, međutim, da je, što je kašnivo ponašanje o kojem je riječ bilo teže, to više potrebno da pokazivanje rehabilitacije bude što uvjerljivije.⁸⁹ S tim u vezi, Milošević pruža minimalne pokazatelje da kritički razmišlja o zločinima za koje je osuđen, pokazuje istinsko žaljenje ili empatiju za žrtve i u potpunosti prihvata odgovornost za svoje postupke. Njegove izjave u vezi s tim pitanjima su neuvjerljive i nedostaju im dokazi o pozitivnim postupcima. Stoga, na osnovu informacija koje su mi predočene, ne mogu da zaključim da je Milošević pokazao dovoljno znakova rehabilitacije da bi zaslužio da mu, odgovorno vršeći svoje diskreciono ovlaštenje, odobrim prijevremeno puštanje na slobodu.

⁸⁵ Molba, par. 24.

⁸⁶ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

⁸⁷ Molba, par. 23.

⁸⁸ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

⁸⁹ V. gore par. 32.

4. Značajna saradnja s tužiocem

66. Tužilaštvo je potvrdilo da Milošević nije ni u jednom trenutku sarađivao s njim.⁹⁰ S tim u vezi, Milošević navodi da se Tužilaštvo nikada nije obratilo ni njemu ni bilo kojem od njegovih branilaca i napominje da sudska praksa MKSJ-a i Mehanizma bez izuzetka pokazuje da nedostatak saradnje s Tužilaštvom ne smije predstavljati otežavajući faktor prilikom razmatranja molbi za prijevremeno puštanje na slobodu.⁹¹ Jasno je da Milošević nije sarađivao s Tužilaštvom i da, shodno tome, ovom faktoru ne treba pripisati nikakvu težinu u razmatranju Molbe.

C. Ostali faktori

1. Komentari i informacije Tužilaštva

67. U odlukama u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu utvrđeno je da predsjednik može da primi i razmotri opšte komentare i informacije Tužilaštva u vezi s molbama za prijevremeno puštanje na slobodu.⁹² Predsjednik će tome pristupiti oprezno, kako bi izbjegao svaki nerazumni disparitet na štetu osuđene osobe, te će pažljivo, za svaki slučaj posebno, ocjenjivati koji argumenti su od stvarne relevantnosti u datom predmetu, imajući u vidu prava osuđene osobe.⁹³

68. Tužilaštvo tvrdi da Milošević nije pokazao da bi njegovo prijevremeno puštanje na slobodu bilo opravdano, zbog velike težine njegovih zločina,⁹⁴ nedovoljnih dokaza rehabilitacije⁹⁵ i izostanka značajne saradnje s Tužilaštvom.⁹⁶ U slučaju da ipak odobrim Molbu, Tužilaštvo traži da se odrede primjereni uslovi za puštanje na slobodu i mjere kojima će se obezbijediti postupanje u skladu sa svim naloženim uslovima.⁹⁷

69. Konkretno, Tužilaštvo tvrdi da velika težina Miloševićevih zločina jako preteže protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu, s obzirom na njihovu izuzetno tešku prirodu i velike razmjere, na to da su počinjeni tokom perioda od 14 mjeseci i da je Milošević imao aktivnu i centralnu ulogu u kampanji terorisanja civilnog stanovništva Sarajeva.⁹⁸ Tužilaštvo također tvrdi da Milošević nije pružio dovoljne dokaze o svojoj rehabilitaciji koji bi opravdali prijevremeno

⁹⁰ Memorandum Tužilaštva, par. 3, 14, 24.

⁹¹ Molba, par. 21. V. Komentari, str. 4.

⁹² Odluka u predmetu *Lukić*, par. 71; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 73; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 69.

⁹³ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 71; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 73; *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, predmet br. MICT-13-48-ES, Odluka po molbi Radoslava Brđanina za prijevremeno puštanje na slobodu, 28. februar 2020. (javno redigovano), par. 83.

⁹⁴ Memorandum Tužilaštva, par. 3, 5-8, 24.

⁹⁵ Memorandum Tužilaštva, par. 3, 9-12, 24.

⁹⁶ Memorandum Tužilaštva, par. 3, 14, 24.

⁹⁷ Memorandum Tužilaštva, par. 3, 19-24.

⁹⁸ Memorandum Tužilaštva, par. 5-8.

puštanje na slobodu, ne artikuliše iskreno kajanje i ne pokazuje znakove kritičkog razmišljanja o svojim djelima, nudeći umjesto toga samo opšte izjave bez dokaza o bilo kakvom pozitivnom djelovanju.⁹⁹ Nadalje, Tužilaštvo navodi da će konsultacije sa stranama pogođenim zločinima pomoći da se ocijeni Miloševićev napredak ka rehabilitaciji.¹⁰⁰ Također, mora se uzeti u obzir bezbjednost žrtava i svjedoka, kao i uticaj koji bi njegovo prijevremeno puštanje na slobodu moglo imati na njih i na zajednicu u kojoj bi živio, naročito kad se ima u vidu klima revizionizma i veličanja osuđenih ratnih zločinaca u Srbiji, gdje on namjerava da živi.¹⁰¹ U vezi s Miloševićevim tvrdnjama o njegovom zdravstvenom stanju, Tužilaštvo navodi da ovim tvrdnjama nedostaju dokazi i da mu ne treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu zbog zdravstvenog stanja, osim ako se ne pokaže da je njegovo stanje takvo da čini dalji ostanak u zatvoru neprimjerenim.¹⁰²

70. U odgovoru, Milošević tvrdi da nikada nije negativno govorio o Sarajevu, niti je koristio ružne riječi ili vrijeđao na nacionalnoj osnovi.¹⁰³ On tvrdi da iskreno žali zbog žrtava i ne vjeruje da je njegovo žaljenje manje iskreno nego kod Tužilaštva.¹⁰⁴ On također tvrdi da nema osnove da se unaprijed stvara predstava o njegovom ponašanju i povezivanju s pojedincima u Srbiji.¹⁰⁵ On je sada usredsređen na rehabilitaciju, a ne na politiku ili pristupanje udruženjima.¹⁰⁶ Osim njegove porodice, niko ga ne podržava i nikada nije dao izjavu za medije.¹⁰⁷ Milošević tvrdi da nema osnova za mišljenje da će se on ponašati nasilno ako bude pušten na slobodu, te da on ne želi nikoga da ugrozi.¹⁰⁸

71. Pridala sam dužnu pažnju komentarima i informacijama Tužilaštva u vezi s Molbom, kao i Miloševićevom odgovoru na njih.

2. Stavovi Srbije

72. Ministrica pravde Srbije [REDIGOVANO].¹⁰⁹ Ona je također [REDIGOVANO].¹¹⁰

73. Primila sam na znanje da se Srbija [REDIGOVANO].

⁹⁹ Memorandum Tužilaštva, par. 9-12.

¹⁰⁰ Memorandum Tužilaštva, par. 15-16.

¹⁰¹ Memorandum Tužilaštva, par. 17-18.

¹⁰² Memorandum Tužilaštva, par. 13.

¹⁰³ Komentari, str. 3.

¹⁰⁴ Komentari, str. 3.

¹⁰⁵ Komentari, str. 3.

¹⁰⁶ Komentari, str. 3-4.

¹⁰⁷ Komentari, str. 4.

¹⁰⁸ Komentari, str. 4.

¹⁰⁹ Dopis Ministarstva pravde Srbije od 9. maja 2024., paginacija Sekretarijata (dalje u tekstu: PS) 348. V. Dopis Ministarstva pravde Srbije od 6. avgusta 2024., PS 452.

¹¹⁰ Dopis Ministarstva pravde Srbije od 9. maja 2024., PS 348-347. V. Dopis Ministarstva pravde Srbije od 6. avgusta 2024., PS 451-450.

3. Uticao na žrtve i svjedoke

74. WISP primjećuje da prijevremeno puštanje osuđene osobe na slobodu može uticati na žrtve i svjedoke na razne načine.¹¹¹ Saznanje da je osuđena osoba puštena na slobodu iz sredstava javnog informisanja ili putem drugih kanala, ili pak neočekivanim susretom na javnom mjestu moglo bi povećati percepciju rizika kod žrtava i svjedoka, djelovati na njihovu psihosocijalnu dobrobit ili ih ponovo traumatizovati.¹¹² Druge žrtve i/ili svjedoci mogu potencijalno biti izloženi prijetnji fizičkim zlostavljanjem ili zastrašeni od strane osuđene osobe ili onih koji je podržavaju u znak odmazde zbog njihovog učestvovanja u postupku i doprinosa osuđujućoj presudi od strane MKSJ-a.¹¹³

75. Prema riječima WISP-a, od 133 preživjela svjedoka koji su razmotreni, 39 su svjedoci koji je Tužilaštvo klasifikovalo kao "svjedoke-žrtve", a sedam su oni za koje Tužilaštvo smatra da su "osjetljivi svjedoci".¹¹⁴ Niko od žrtava i osjetljivih svjedoka ne živi u [REDIGOVANO].¹¹⁵ WISP ipak izražava mišljenje da bi prijevremeno puštanje Miloševića na slobodu moglo imati značajan negativan uticaj na žrtve i svjedoke koji žive na drugim mjestima.¹¹⁶

76. Nadalje, udruženja žrtava protive se prijevremenom puštanju Miloševića na slobodu, naglašavajući veliku težinu zločina za koje je osuđen i nedostatak javnih izraza kajanja.¹¹⁷ Dva udruženja izrazila su mišljenje da kazna koja mu je izrečena nije primjerena s obzirom na prirodu i razmjere njegovih zločina.¹¹⁸

77. Udruženje roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995. ukazuje na činjenicu da Srbija, koja je garant za prijevremeno puštanje Miloševića na slobodu, ne može da ponudi pouzdane garancije s obzirom na to da nije saradivala s Mehanizmom i nije se suočila s prošlošću ni prihvatila presude MKSJ-a i Mehanizma.¹¹⁹ Udruženje također navodi da mu se Milošević nikada nije obratio kako bi izrazio žaljenje, niti je izrazio spremnost da svjedoči protiv njemu potčinjenih, i zaključuje da je, s obzirom na težinu njegovih zločina, njegova kazna primjerena, te da bi njegovo

¹¹¹ Memorandum WISP-a, par. 7.

¹¹² Memorandum WISP-a, par. 7.

¹¹³ Memorandum WISP-a, par. 7.

¹¹⁴ Memorandum WISP-a, par. 3-4.

¹¹⁵ Memorandum WISP-a, par. 13.

¹¹⁶ Memorandum WISP-a, par. 17.

¹¹⁷ Dopis Udruženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995., str. 1; Dopis Udruženja "Žena – žrtva rata" Sarajevo, str. 5; Dopis Udruženja žrtava i svjedoka genocida, str. 2; Dopis Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo, str. 1-2.

¹¹⁸ Dopis Udruženja "Žena – žrtva rata" Sarajevo, str. 5; Dopis Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo, str. 2.

¹¹⁹ Dopis Udruženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995., str. 1.

prijevremeno puštanje na slobodu dodatno uznemirilo roditelje čija su djeca bila meta u opkoljenom Sarajevu.¹²⁰

78. Udruženje “Žena – žrtva rata” Sarajevo podvlači da je opsada Sarajeva, u vezi s kojom je Milošević osuđen, bila “koordinirana, dugotrajna, rasprostranjena i sistematska kampanja”, i da je uključivala način vođenja rata koji se “igrao sa životima civila” i u kojem su civili namjerno bili na meti.¹²¹ Ono također dovodi u pitanje Miloševićevu tvrdnju da stepen njegove rehabilitacije treba da ocijeni prije svega zatvorska ustanova u državi izvršenja kazne i izražava uvjerenje da bez obzira na Miloševićevo zdravstveno stanje, on u zatvoru ima puni medicinski tretman.¹²² Ono dalje ukazuje na to da Milošević nikada nije uputio javno izvinjenje niti javno pokajanje i sumnja da je Srbija mjerodavna da daje garancije za prijevremeno puštanje na slobodu, jer ona pruža glavno utočište osuđenim ratnim zločincima i aktivno učestvuje u njihovom veličanju, promociji i slavljenju.¹²³ Ovo udruženje, nadalje, izražava stav da osobe koje su osudili MKSJ i Mehanizam treba da izdrže svoje kazne u cijelosti i da bi eventualno prijevremeno puštanje na slobodu bilo dodatno traumatiziranje i vrijeđanje žrtava.¹²⁴

79. Udruženje žrtava i svjedoka genocida navodi da je Milošević branio postupke SRK-a, da nije reagovao na izvještaj koji je usvojila Vlada Republike Srpske i kojim se negiraju opsada Sarajeva i zločini počinjeni tokom opsade, da ga nije briga za žrtve, i da nikad nije izrazio kajanje za svoje zločine.¹²⁵

80. Na kraju, Udruženje - Unija civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo naglašava da su zločini za koje je Milošević osuđen izuzetno teški, da su počinjeni tokom dužeg perioda i da su na meti bili nedužni civili.¹²⁶

81. U odgovoru, Milošević navodi da poštuje i cijeni rad udruženja i da njegova namjera nije da negira njihove stavove ili da umanjuje broj žrtava.¹²⁷ On također tvrdi da u potpunosti prihvata ono što je MKSJ utvrdio u vezi s njegovim zločinima i odgovornošću, i da žali zbog stradanja svih

¹²⁰ Dopis Udruženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995., str. 1.

¹²¹ Dopis Udruženja “Žena – žrtva rata” Sarajevo, str. 2-3.

¹²² Dopis Udruženja “Žena – žrtva rata” Sarajevo, str. 3-4.

¹²³ Dopis Udruženja “Žena – žrtva rata” Sarajevo, str. 3-4.

¹²⁴ Dopis Udruženja “Žena – žrtva rata” Sarajevo, str. 5.

¹²⁵ Dopis Udruženja žrtava i svjedoka genocida, str. 1-2.

¹²⁶ Dopis Udruženja - Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo, str. 1.

¹²⁷ Komentari, str. 4.

žrtava, i civila i vojnika.¹²⁸ On nadalje tvrdi da su njegova osjećanja i razmišljanja daleko od osjećanja i razmišljanja “monstruma”.¹²⁹

82. Imala sam u vidu sve ove informacije pri razmatranju Molbe.

4. Zdravstveno stanje osuđene osobe i drugi humanitarni faktori

83. U ranijim odlukama uzimano je u obzir zdravstveno stanje osuđene osobe u kontekstu molbe za prijevremeno puštanje na slobodu.¹³⁰ Konkretno, primjećujem da zdravstveno stanje osuđene osobe mora biti uzeto u obzir kada je zbog ozbiljnosti tog zdravstvenog stanja daljnji boravak osuđene osobe u zatvoru neprimjeren.¹³¹

84. Milošević tvrdi da [REDIGOVANO].¹³² On također navodi da [REDIGOVANO].¹³³ Nadalje, Milošević navodi da [REDIGOVANO] njegove supruge, “veoma velika razdaljina” između njenog boravišta i zatvora, kao i [REDIGOVANO], sprečavaju je da ga posjećuje češće od jednom godišnje, da isto tako ni njegova djeca nisu u mogućnosti da ga posjećuju zbog velike udaljenosti i [REDIGOVANO], i da niko drugi od rodbine također nije mogao da ga posjećuje.¹³⁴

85. Odjeljenje za izvršenje kazni Uprave za zatvore Ministarstva pravde Estonije navodi da Milošević [REDIGOVANO]. U vezi s Miloševićevim mentalnim zdravljem, Odjeljenje me je obavijestilo da on [REDIGOVANO].¹³⁵ U vezi s posjetama Miloševiću, Odjeljenje za izvršenje kazni Uprave za zatvore Ministarstva pravde Estonije navodi da ga je, otkako je prebačen u Estoniju, sestra posjetila pet puta, i da ga je sin posjetio dva puta, 2013. i 2014.¹³⁶

86. U odgovoru, Milošević tvrdi da su informacije koje je dostavilo Odjeljenje za izvršenje kazni Uprave za zatvore Ministarstva pravde Estonije [REDIGOVANO].¹³⁷ [REDIGOVANO].¹³⁸

¹²⁸ Komentari, str. 4.

¹²⁹ Komentari, str. 4.

¹³⁰ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 86; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 85; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 32.

¹³¹ Odluka u predmetu *Lukić*, par. 86; Odluka u predmetu *Kunarac*, par. 85; *Tužilac protiv Ljubiše Beare*, predmet br. MICT-15-85-ES.3, Javna redigovana verzija Odluke predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Ljubiše Beare od 7. februara 2017., 16. juni 2017., par. 47-49.

¹³² Molba, par. 16.

¹³³ Molba, par. 17-19.

¹³⁴ Molba, par. 25-26, Dodatak.

¹³⁵ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

¹³⁶ Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2.

¹³⁷ Komentari, str. 2.

¹³⁸ Komentari, str. 2.

Milošević navodi da [REDIGOVANO].¹³⁹ [REDIGOVANO].¹⁴⁰ Pored toga, on [REDIGOVANO].¹⁴¹ Također, [REDIGOVANO].¹⁴²

87. Podsjećam da su većina ovih zdravstvenih problema kao i teškoće koje ima njegova porodica u vezi s dolascima u posjetu već razmotreni u kontekstu Odluke od 29. jula 2020., u kojoj je moj prethodnik zaključio da ništa u Miloševićevim argumentima ne pokazuje hitne ili vanredne okolnosti koje bi opravdale odobravanje prijevremenog puštanja na slobodu.¹⁴³ Napominjem da su mu od tada dijagnostikovani neki dodatni problemi, ali njih su ocijenili specijalisti i za njih je, gdje god je to moguće, ponuđeno liječenje.¹⁴⁴ Pored toga, informacije koje su mi predočene ne upućuju na zaključak da je Miloševićovo zdravstveno stanje toliko ozbiljno da čini njegov dalji boravak u zatvoru neprimjerenim. Shodno tome, smatram da Milošević nije pokazao da postoje uvjerljivi humanitarni razlozi koji bi opravdali njegovo prijevremeno puštanje na slobodu. Ipak, prilikom donošenja odluke po Molbi uzela sam u obzir informacije o Miloševićevom zdravstvenom stanju, u okviru ukupne ocjene više faktora.

5. Konsultacije

88. Prilikom donošenja odluke u vezi s tim da li da odobrim Molbu, konsultovala sam se s još dvojicom sudija Mehanizma u skladu s pravilom 150 Pravilnika i paragrafom 16 Uputstva.¹⁴⁵ Sudija Liu i sudija Rosa se obojica slažu da Molbu treba odbiti. Sudija Liu naglašava veliku težinu Miloševićevih zločina i napominje da je Žalbeno vijeće već uzelo u obzir olakšavajuće faktore, što je dovelo do smanjenja kazne. Sudija Liu također skreće pažnju na odsustvo dokaza rehabilitacije i uvjerljivih humanitarnih razloga koji bi opravdali prijevremeno puštanje na slobodu. Isto tako, sudija Rosa konstatuje da je Molba nepotkrijepljena.

89. Zahvaljujem kolegama na izraženim stavovima u vezi s ovim pitanjima, koje sam uzela u obzir prilikom konačne ocjene Molbe.

V. ZAKLJUČAK

90. Mišljenja sam da Molbu treba odbiti. Iako Milošević ispunjava uslove da mu se razmotri molba za prijevremeno puštanje na slobodu, postoje značajni faktori koji govore protiv njegovog

¹³⁹ Komentari, str. 2.

¹⁴⁰ Komentari, str. 2.

¹⁴¹ Komentari, str. 2.

¹⁴² Komentari, str. 2.

¹⁴³ Odluka od 29. jula 2020., str. 4.

¹⁴⁴ V. Dopis Zatvorske službe Estonije, str. 2. V. također Komentari, str. 2-3.

¹⁴⁵ V. gore par. 19.

prijevremenog puštanja na slobodu, uključujući veliku težinu njegovih zločina i to što on ne pokazuje dovoljne znakove rehabilitacije. Nadalje, nisu mi predloženi dokazi koji utvrđuju postojanje uvjerljivih humanitarnih razloga zbog kojih bi bilo opravdano zanemariti ovu negativnu ocjenu.

VI. DISPOZITIV

91. Iz gore navedenih razloga i na osnovu člana 26 Statuta i pravila 150 i 151 Pravilnika, ovim **ODBIJAM** Molbu.

92. Sekretar se **UPUĆUJE** da vlastima Estonije i Srbije, kao i Tužilaštvu Mehanizma, dostavi javnu redigovanu verziju ove odluke što je prije moguće.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom.

Dana 13. decembra 2024.,
U Haagu,
Nizozemska.

/potpis na originalu/
sudija Graciela Gatti Santana
predsjednica

[pečat Mehanizma]